

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de bireylere okuma alışkanlığı kazandırılabilmesi hususunda alınabilecek önlemlerin araştırılması ve yüksek kitap fiyatları sorununun bütün boyutlarıyla ortaya konulması gayesiyle Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederim.

Erol DORA
Mardin Milletvekili

GEREKÇE

Sümerlilerden günümüze kadar sürekli değişen ve gelişen yazı, insanlığın her zaman en önemli iletişim araçlarından biri olmuştur. İletişim aracı olmasının yanı sıra sanatın hemen hemen her alanında kullanılmaya devam etmektedir. Teknolojinin getirdikleriyle beraber yazı farklı şekillerde hayatımızda yer almaya devam etse de, basılı kitaplar eskisi kadar gündelik yaşantıda kendine yer bulamamaktadır. Bu durumun nedenleri arasında toplumda bireylere okuma alışkanlığı kazandırılmaması ve oldukça yüksek kitap fiyatları da sayılmaktadır.

Uluslararası Yayıncılar Birliği verilerine göre, Türkiye'de 2016 yılında kişi başına düşen kitap sayısı 8,4 olmuştur. Yayın sektörleri arasında ise Türkiye 11. sırada yer almıştır. Aslında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nun verileri basılı kitap sayısının her geçen gün arttığını göstermektedir. Örneğin, elektronik kitap dahil Türkiye'de 2008 yılında 32 bin kitap basılmışken, 2014 yılında bu rakam 50 bini aşmıştır. Gelenen son noktada, basılı kitap sayısı artmışken, ne yazık ki kitap okuma oranı yükselmemiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2017 yılı verilerine göre ise; Türkiye'de kişi başına kitap okumaya ayrılan süre günde yalnızca bir dakika iken, televizyon izlemeye 6 saat, internete ise 3 saat harcanmaktadır. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) verilerine göre Türkiye, kitap okuma oranlarına bakıldığında dünyada 86'ncı sırada ve yoksul Afrika ülkeleriyle aynı kategoridedir. Öte yandan TÜİK verileri, Türkiye'de bireylerin ihtiyaç listesinin 235'inci sırasında "kitap okumanın" yer aldığını göstermektedir.

Okuma alışkanlığının düşük ve buna paralel kitap satışlarının yetersiz olduğu Türkiye'de, kitapta yüzde 8 olan Katma Değer Vergisi (KDV)'nin daha aşağıya çekilmesi veya kaldırılması konusunda ivedilikle adımlar atılmalıdır. Örneğin Avrupa Birliği (AB) bölgesinde indirimli KDV benimsenirken yalnızca İngiltere ve İrlanda kitaptan hiç vergi alınmamakta; Latin Amerika'da ise Şili haricinde genel olarak sıfır vergi uygulanmaktadır.

İsteyen herkes rahatlıkla istediği kitaba erişebilmelidir. Okumak, araştırmak ve bilgi edinmek isteyen bireyler için kitap fiyatları bir engel teşkil etmemelidir. Ancak piyasada şu an okunacak kitaplar için talep edilen fiyatların gelişmiş ülkeler düzeyinde kıyaslandığında çok yüksek olduğu aşîkârdır.

Bir kitabın ortalama satış fiyatının 25 ₺ olduğu varsayılırsa, ayda 3-4 kitap okuyan bir kişinin aylık kitap gideri 75-100 ₺'ye varabilmektedir. Düzenli kitap okumak isteyen 4 kişilik bir ailenin aylık kitap harcamasının 300-400 ₺'yi bulabilmektedir. Türkiye koşulları göz önünde bulundurulduğunda, asgari ücretli veya orta gelirli aileler için bu rakamların oldukça önemli bir meblağa tekabül ettiği unutulmamalıdır. Buradan hareketle, dar gelirli bir vatandaşın

sair gereksinimlerinden ayırıp kitaba aylık gelirin % 18,7 ile % 24,9'u arasında bir meblağ ayırabilmesi, Türkiye için beklenebilir bir durum değildir.

Türkiye'nin büyümesi ve gelişmesinin yolu şüphesiz bu ülkenin geleceği olan çocukların ve gençlerin daha çok kitap okumasına, kişi başına kitap okumaya ayrılan sürenin artırılmasına bağlıdır. Ancak ülkemizde bireylere kitap okuma alışkanlığı kazandırılmadığına ilişkin tartışmalar, gündemdeki yerini korumaya devam etmektedir. Bir alışkanlık halini alması istenilen kitap okuma pratiği, oldukça yüksek kitap fiyatları sebebiyle ne yazık ki, daha çok lüks ve pahalı tüketim alışkanlığı olarak kabul edilmektedir. Bu temelde bireylere okuma alışkanlığı kazandırılabilmesi hususunda alınabilecek önlemlerin araştırılması ve yüksek kitap fiyatları sorununun bütün boyutlarıyla ortaya konulması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması elzemdir.

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili